

Jarosław Tomaszewski

"La alegría de iniciar discípulos misioneros en el cambio de época. Nuevas perspectivas para la catequesis en América latina y El Caribe", Conferencia Episcopal del Uruguay - Departamento de catequesis (DECAT), Uruguay 2015 : [recenzja]

Nurt SVD 51/1 (141), 337-339

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzja

Conferencia Episcopal del Uruguay – Departamento de catequesis (DECAT), *La alegría de iniciar discípulos misioneros en el cambio de época. Nuevas perspectivas para la catequesis en América Latina y El Caribe*, CELAM, San José – Uruguay 2015, 79 s. ISBN (b.p.).

Jarosław Tomaszewski

merton6@wp.pl

Facultad Teológica de Mariano Soler, Montevideo, Uruguay

Z ogromną nadzieją należy powitać publikację Konferencji Episkopatu Urugwaju, poświęconą zaskakująco nowemu oraz zmieniającemu kontekstowi ewangelizacji i katechizacji w Ameryce Łacińskiej oraz na Karaibach. Dokument, który można określić mianem przewodnika nowej ewangelizacji i formacji nowych pokoleń katechistów w Urugwaju, stanowi w zasadzie adaptację książki wydanej nieco wcześniej w Meksyku. Analizuje ona sytuację latynoskiej katechizacji w kościelnym kontekście Ameryki Łacińskiej. Niemniej panorama religijna Urugwaju jest absolutnie wyjątkowa. Pierwszy tego powód stanowi nieprzyjazna chrześcijaństwu struktura społeczna, która od początku ignoruje wszelkie przejawy wiary. Urugwaj jest u swych podstaw krajem ateistycznym, rządzonym przez lewicę o jawnych tendencjach masońsko-komunistycznych. Po drugie, wiele trudności wewnętrznych ujawnia struktura administracyjna, formacyjna i materialna Kościoła w Urugwaju. Tym bardziej publikacja jasna, klarowna, dynamiczna stwarza szansę na nowe, pozytywne otwarcie procesu przekazu Ewangelii w tym regionie La Platy¹.

¹ Zamierzona nieobecność Kościoła katolickiego w tym regionie Ameryki Południowej ma długą historię. Z zasady system społeczny Urugwaju od reformy edukacyjnej José Pedro Vareli ma być konstrukcją absolutnie laicką. W praktyce oznacza to, że istnieje formalny zakaz odwoływania się do imienia Bożego w przestrzeni publicznej. Skutecznie marginalizowany jest też Kościół katolicki jako instytucja, nie wspominając już o jego przesłaniu religijnym. Wpraw-

Prezentowany tu dokument ma ciekawą strukturę. Jej ukształtowanie jest z jednej strony wynikiem wnikliwej analizy kontekstu przekazywania orędzia ewangelicznego w systemie ateistycznym, a z drugiej – daje pozytywną odpowiedź na pytanie, gdzie ewentualnie można spodziewać się od dzieła katechezy katolickiej, realizowanej w Ameryce Łacińskiej, większej skuteczności oraz głębszej inspiracji. Urugwajski przewodnik katechetyczny, jawnie inspirowany dobrze znaną, francuską metodą duszpasterską: widzieć, oceniać, działać, również proponuje trzy momenty ewangelizacji: kontemplować (*contempler*), rozeznawać (*discernir*), upraktyczniać (*proponer*). Pierwsza z zasad (kontemplować) według omawianego dokumentu oznacza dbałość o nadprzyrodzone spojrzenie, które musi zachować chrześcijanin – szczególnie ten zaangażowany w misję, świadectwo, katechizację, nawet jeśli wydawać się może, że świat współczesny zatracił poczucie duchowości. Drugi etap, nazywany rozeznaniem, zaleca wypracowanie w dziele katechizacji, realizowanej w trudnym, przybliżonym wyżej kontekście, kulturowej zmiany nowego paradygmatu docierania z Dobrą Nowiną do człowieka. Jest to przede wszystkim paradygmat inicjacji chrześcijańskiej rozłożonej w czasie, umocnionej kerygmatem oraz przekazem duchowym, zrównoważonym w stosunku do uwarunkowań współczesnego człowieka. W ostatnim rozdziale dokumentu Konferencji Episkopatu Urugwaju proponuje się rozumieć wspólnotę nie tyle jako miejsce dojścia, udziału określonej grupy ludzi w jej życiu religijnym, ile jako rzeczywistość totalnie misyjną, pozostającą w stanie permanentnego otwarcia na świat, który do tej chwili w pełni nie rozpoznał Bożego światła Ewangelii. Człowiek poruszony kerygmatem i zaproszony do wspólnoty kościelnej o charakterze misyjnym z zaproszonego przechodnia staje się aktywnym twórcą wydarzenia wiary.

Trzy rozdziały książki i trzy idee przewodnie nowego stylu katechizacji w nowej epoce, jaka nadeszła w środowisku kulturowym Ameryki Łacińskiej – szczególnie w środowisku ateistycznego Urugwaju – stopniowo odsłaniają istotę tych pastoralnych rozważań. Jest nią próba wprowadzenia nowego porządku duchowego i apostołskiego w wymiarze trzech rzeczywistości: nowego porządku Kościoła – rozumianego nie jako urząd religijny, ale jako żywa wspólnota; nowego

dzie nie oznacza to prześladowań w stosunku do katolików, niemniej jednak wiąże się z celowym, typowo antyewangelicznym i wrogim wobec przesłania chrześcijańskiego indoktrynowaniem obywateli Urugwaju. Por. D. Bazzano i in. (red.), *Breve visión de la historia de la iglesia en el Uruguay*, Montevideo 1993, s. 64-74.

porządku formacji katechetycznej – zwracającego swój impet w stronę pogłębionej inicjacji chrześcijańskiej; nowego porządku katechizowanych – z priorytetowym dotarciem do osób dorosłych, świadomych, które mogą przeobrażać się w katechistów własnych dzieci. Warto też zauważyć na marginesie, że koncepcja przedstawiona w dokumencie katechetycznym Konferencji Episkopatu Urugwaju nosi na sobie wyraźnie wpływ i oddziaływanie sprawdzonego przez prawie pół wieku w praktycznym zaangażowaniu apostołskim doświadczenia, jakie jest udziałem wspólnot Drogi Neokatechumenalnej, której katechiści już na pewien czas przed Soborem Watykańskim II z imponującą skutecznością docierali do wielu środowisk, nawet tych najbardziej ateistycznych, laickich i oddalonych od Kościoła².

Przewodnik katechetyczny, opublikowany pod redakcją Konferencji Episkopatu Urugwaju, stanowi trafną próbę poszukiwania nowego, skutecznego zrozumienia między odwiecznym przesłaniem Ewangelii a kulturowym, zmiennym kontekstem nowożytnej epoki. Książka napisana jest zwartym, uporządkowanym stylem, który zdecydowanie ułatwia recepcję jej treści. Największym atutem dzieła jest zapewne jego praktyczność, każdy bowiem z punktów dokumentu może zostać z powodzeniem wprowadzony w świat zmagających duszpasterskich – nie tylko w kontekście Kościoła Ameryki Łacińskiej, ale w sensie uniwersalnym.

² Już w dwadzieścia pięć lat po inicjacji Drogi Neokatechumenalnej w łonie Kościoła katolickiego, dokonując wstępnego podsumowania, zauważono imponujące owoce takiego stylu przepowiadania i docierania do współczesnego człowieka: odnowę rozumienia tajemnicy Chrztu Świętego u wielu chrześcijan, wzmożoną aktywność apostołską, nową płodność życia rodzinnego i posiew powołań kapłańskich oraz zakonnych. Katechiści Drogi mówią między innymi: „Después de casi veinte años después de aquel primer encuentro, comenzamos a ver los efectos de madurez y profundización en las parroquias y diócesis donde el Camino neocatecumenal se ha consolidado como estilo pastoral, sin imponerse como único ni interferir alguno de los otros carismas y organismos que componen la pluralidad parroquial”. E. Pasotti (red.), *El Camino Neocatecumenal según Pablo VI y Juan Pablo II*, Madrid 1995, s. 147.